

кількісної оцінки лояльності клієнтів у цифровому середовищі та вдосконалення механізмів ефективного регулювання нових технологічних ризиків.

Список використаних джерел:

1. Демків І. І., Кудла М. В. Клієнтоцентричний підхід у діяльності банків в умовах цифровізації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. Випуск 3. С. 115–122.
2. Коваленко В. В., Криворучко А. В. Вплив FinTech-технологій на трансформацію фінансового ринку України та якість банківських послуг. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. 2(37). С. 173–182.
3. Костюк О. М. Цифрова трансформація банківської діяльності як чинник підвищення конкурентоспроможності. *Економіка та суспільство*. 2020. (36)

УДК 336.226.1:339.543

Резнік А.П.

ОПП «Митне адміністрування та посередництво», 5 курс

Рудик Н.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. В. Федосова

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ФІСКАЛЬНІ НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІІ ЗАНИЖЕННЮ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ В УМОВАХ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ІМПОРТНИХ ТА ЕКСПОРТНИХ ПРОЦЕДУР

За час повномасштабного вторгнення гармонізація законодавства та реформа ключових секторів економіки стала рушійною силою розвитку для України. У сучасних умовах лібералізації імпортно-експортних процедур, коли митне оформлення товарів значно спрощується та автоматизується – перед

митними органами постає низка проблем. Через спрощення митних формальностей та відкриті форми торгівлі, гостро постало питання зниження митної вартості як ключового способу ухилення від сплати митних платежів (податків).

Зниження митної вартості — це навмисне зменшення ціни товару, зазначеної в митній декларації, з метою скорочення обсягу митних платежів, податку на додану вартість чи інших сум, що підлягають до сплати під час процедур імпорту чи експорту. Така практика призводить до суттєвих фіскальних втрат, спотворення конкуренції на ринку, зростання тіньових потоків товарів та ускладнення бюджетного планування.

Запобіжні заходи, в свою чергу, мають здійснювати саме митні органи. Зниження митної вартості товарів при оформленні - є адміністративним правопорушенням згідно статті 485 Митного кодексу України. Дана махінація може призвести до відмови у митному оформленні через застосування органами картки відмови у прийнятті митної декларації або митному оформленні, або до коригування вартості (стаття 55 МКУ) [1].

За даними Державної митної служби України (ДМСУ), у 2023 році митними оформленнями імпорту та експорту було перераховано до Державного бюджету України 459,8 млрд грн, що на 52,9% більше ніж у відповідному періоді попереднього року. При цьому лише за 2023 рік митні органи виявили 11 935 порушень митних правил на суму 8,9 млрд грн, що є утричі більше ніж у 2022 році. Така статистика свідчить про масштаб проблеми та її вплив на бюджет [2,3].

Фіскальні наслідки від зниження митної вартості можна охарактеризувати таким чином. По-перше, прямі втрати надходжень: навіть незначне зниження вартості значних партій імпорту призводить до недоплати митних зборів і ПДВ, що зменшує можливості наповнення бюджету. По-друге, викривлення ринку та конкуренції: імпортери, які занизили митну вартість, отримують конкурентну перевагу за рахунок зниження своїх витрат, що шкідливо для добросовісних учасників ринку, які сплачують повні платежі. Як наслідок — ризик для

бюджетного планування і інвестиційного клімату: якщо значна частина зовнішньоторговельних операцій не відображається коректно, це ускладнює прогнозування наповнення бюджету та створює невизначеність для державної політики [4].

Причини зростання ризиків саме в умовах лібералізації процедур мають конкретне підґрунтя. По-перше — пришвидшення митного оформлення і збільшення обсягів торгівлі дають менше часу для ретельної перевірки митних декларацій. По-друге — недостатня аналітика митної вартості у деяких групах товарів: міжнародні дослідження наголошують, що багато митних адміністрацій не мають усіх інструментів для реалізації ефективного оцінювання вартості. По-третє — глобалізація торговельних ланцюгів: складні структури постачання, трансфертні ціни, й багатосторонні договори ускладнюють відстеження реальної вартості імпортованих/експортованих товарів [5].

Головним інструментом протидії такому виду шахрайства – є якісне, ефективне та пильне митне оформлення. Проте, як визначається це на практиці – це є не завжди ефективним. На противагу цьому, з 2025 року було запроваджено механізм пост-митного аудиту. Завдяки ньому митні органи можуть виявити порушення пов'язані з повнотою та правильністю нарахування митних платежів, застосування преференційного режиму та коректною митною вартістю. Здійснюється це шляхом перевірки (моніторингу) оформлених декларацій протягом останніх 3-5 років, що дозволяє виявляти заниження вартості вже після випуску товарів і застосовувати фінансові санкції. Внаслідок виявлення митними органами помилок – можуть бути донарахування митних платежів, скасування пільг та заміна недійсних документів [6].

Протидія заниженню митної вартості ґрунтується на поєднанні аналітичних, процедурних і технічних інструментів, спрямованих на підвищення точності оцінки товарів та мінімізацію можливостей для маніпуляцій. Насамперед ефективним є впровадження ризик-орієнтованих підходів: використання автоматизованих систем

аналізу ризиків, що дозволяють ідентифікувати підозрілі декларації за ціновими відхиленнями, а також порівняння заявленої вартості з еталонними ціновими базами й міжнародними бенчмарками. Крім того, формування відповідальної ділової культури шляхом сертифікації надійних підприємств (АЕО), спрощення процедур для сумлінних імпортерів та підвищення прозорості правил стимулює бізнес декларувати реальні показники. У комплексі ці заходи зменшують простір для маніпуляцій та забезпечують стабільність бюджетних надходжень [7,8].

Таким чином, проблема заниження митної вартості в умовах лібералізованої митної процедури має широку фіскальну, регуляторну та економічну складову. Усвідомлюючи масштаби втрат та механізми їх виникнення, держава може успішно впровадити комбінацію аналітично-технологічних, процесуально-правових і міжнародно-координованих заходів, що сприятимуть відновленню справедливості у митно-торговельній сфері, підвищенню бюджетних надходжень та конкурентоспроможності добросовісного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
2. Державна митна служба України. У 2023 році Держмитслужба перерахувала до бюджету 459,8 млрд грн. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/u-2023-rotsi-derzhmitsluzhba-pererakhuvava-do-biudzhetu-4598-mlrd-grn-1438>
3. Державна митна служба України. За 2023 рік митниці Держмитслужби виявили порушень митних правил на суму 8,9 млрд грн. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/za-2023-rik-mitnitsi-derzhmitsluzhbi-viiavili-porushen-mitnikh-pravil-na-sumu-89-mlrd-grn-1444>
4. Жучков А. Analysis of current problems on customs valuation in Ukraine and possible measures combat fraud by customs valuation in the context of GATT and WTO Agreement on customs // *Modern Economics*. – 2021. – № 25. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-10)

5. Choi Y. S. Identifying trade mis-invoicing through customs data analysis // World Customs Journal. – 2019. URL: <https://www.worldcustomsjournal.org/api/v1/articles/116214-identifying-trade-mis-invoicing-through-customs-data-analysis.pdf>

6. Митні спори та перевірки: чого очікувати бізнесу | НТФ "Інтес". НТФ "Інтес". URL: <https://qdpro.com.ua/uk/news/mitni-spori-ta-perevirki-chogo-ochikuvati-biznesu>

7. Держмитслужба впровадила нову версію автоматизованої системи аналізу ризиків, до якої додано елементи штучного інтелекту. Державна Митна Служба. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/derzhmitsluzhba-vprovadila-novu-versiiu-avtomatizovanoyi-sistemi-analizu-rizikiv-do-iakoyi-dodano-elementi-shtuchnogo-intelektu-1626>

8. Державна митна служба України. Деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів. URL: <https://customs.gov.ua/deiaki-pitannia-funktsionuvannia-avtorizovanikh-ekonomichnikh-operatoriv>

УДК 336.22:004.738.5

Середюк В.Д.

*студентка факультету фінансів ОПІ «Корпоративні фінанси», 4 курс,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Науковий керівник: Рудик Н.В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Віктора Федосова
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ВІД ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ І ЦИФРОВИХ ПОСЛУГ

У сучасних умовах цифровізації економіки дедалі більшого значення набувають доходи, отримані від діяльності на онлайн-платформах та наданні цифрових послуг. В Україні активно функціонує широкий спектр цифрових